

Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради»
Рівненський державний гуманітарний університет
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
Криворізький державний педагогічний університет
ДВНЗ «ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Освіта і наука в умовах інноваційного розвитку суспільства

*Четверта Всеукраїнська науково-практична
конференція*

**Збірник тез доповідей учасників
(м. Дніпро, 30 жовтня 2025 року)**

Дніпро, 2025

Рецензенти:

Сабіна Іванчук, завідувач кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти Дніпровського національного університету ім. Олеса Гончара, доктор пед. наук, доцент.

Любов Пасічник, доцент кафедри соціально-гуманітарної освіти комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», канд. пед. наук, доцент.

Тетяна Мотуз, завідувач кафедри загальної та спеціальної педагогіки комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», канд. пед. наук, доцент.

Рекомендовано до друку Вченою радою комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради» від 29 жовтня 2025 р. протокол № 4.

Освіта і наука в умовах інноваційного розвитку суспільства: збірник тез доповідей учасників третьої Всеукраїнської науково-практичної конференції (30 жовтня 2025 року, м. Дніпро). Дніпро : КЗВО «ДАНО» ДОР», 2025. 386 с.

У збірнику подаються тези доповідей учасників четвертої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Освіта і наука в умовах інноваційного розвитку суспільства», що проходила 30 жовтня 2025 року в місті Дніпро на базі комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради».

Матеріали розміщено в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів, їхню відповідність вимогам чинного правопису і достовірність фактів та статистичних даних несуть автори.

© КЗВО «ДАНО» ДОР», 2025

© Автори статей, 2025

ЗМІСТ

Секція 1

ІННОВАЦІЙНЕ ОСВІТНЄ ЛІДЕРСТВО ТА УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Вишневецький Валерій

Коучингові технології розвитку лідерського потенціалу здобувачів вищої освіти.....	12
--	----

Вольгушин Дмитро

Особливості професійного розвитку менеджерів ІТ – компаній.....	14
---	----

Дрига Антон

Лідерська компетентність майбутнього викладача вищої школи.....	17
---	----

Кирпа Анна

Проектний менеджмент в освіті як інструмент стратегічного управління змінами.....	19
---	----

Клімова Людмила

Трансформаційне лідерство та інновації у системі управління ЗДО.....	22
--	----

Мотуз Олександр

Цифрові інструменти в системі публічного управління якістю освіти: аналітичний вимір.....	26
---	----

Мотуз Тетяна, Рибалка Аліна

Цифрові освітні середовища у підготовці магістрів: сучасний досвід і перспективи.....	29
---	----

Омельченко Світлана, Візір Поліна

Інноваційне освітнє лідерство як передумова розвитку закладу освіти.....	31
--	----

Петренко Оксана

Інноваційне освітнє лідерство та управління розвитком закладу освіти.....	33
---	----

Сопілка Анатолій

Педагогічні умови розвитку лідерського потенціалу публічних службовців у контексті європейської інтеграції України.....	37
---	----

Хрептак Наталія

Лідерство та інновації в управлінні закладом освіти.....	40
--	----

Секція 2

ПРОФЕСІОНАЛІЗМ І РОЗВИТОК ПЕДАГОГА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Антіпова Валентина

Активні та інтерактивні методи навчання як інструмент підвищення ефективності викладання суспільних дисциплін у практиці сучасного вчителя.....	42
---	----

Булейко Оксана

Цифрові платформи на допомогу вихователю.....	45
---	----

Бутенко Дмитро

Визначення поняття дистанційного навчання в науково-педагогічній літературі.....	48
--	----

Великодна Євгенія

Розвиток професійних компетентностей вихователів закладів дошкільної освіти в умовах глобалізації.....	51
--	----

Володіна Лілія

Сучасний учитель в інноваційному освітньому просторі.....	53
---	----

Ганець Анна

Ігрові технології як засіб забезпечення ефективності навчання здобувачів освіти базової школи.....	56
--	----

Сисосва Марія	110
Генезис понять «педагогічний професіоналізм».....	
Слободенюк Олена	
Рефлексивні практики як інструмент професійного зростання педагога в системі неперервної освіти.....	115
Собеська Юлія	
Самоосвіта як ключовий інструмент для підтримки професіоналізму вихователів у складних умовах стану.....	118
Стельмашук Жанна	
Інтерактивні технології як засіб професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів.....	121
Супрун Аліна	
Психологічна підтримка під час дистанційного навчання: роль вчителя-фасилітатора.....	124
Філатова Ганна	
Управління професійним розвитком педагогів у закладі загальної середньої освіти.....	127
Чигріна Яна, Різченко Яна	
Педагогічні компетентності як умова професійного зростання.....	130
Швидун Людмила, Сотнічук Інна	
Цифрові технології як засіб формування професійного іміджу педагога.....	134

Секція 3

ІННОВАЦІЇ В НАВЧАННІ, ВИХОВАННІ ТА РОЗВИТКУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Агєєв Нікіта	
Використання цифрових освітніх платформ у формуванні цифрової правової культури студентів-юристів.....	136
Адах Вадим	
Цифровізація освітнього середовища як чинник формування професійних компетентностей майбутніх бакалаврів з автоматизації, комп'ютерно-інтегрованих технологій та робототехніки.....	138
Александров Владислав	
Щодо передового зарубіжного досвіду підготовки майбутніх учителів до громадянського виховання учнів.....	141
Антоник Євген	
Цифрова компетентність: характеристика та етапи формування у бакалаврів з економіки.....	143
Ахматова Наталія	
Педагогічні стратегії розвитку критичного мислення майбутніх учителів біології у процесі фахової підготовки.....	146
Баліка Людмила	
Мотиваційно-ціннісні детермінанти професіоналізму майбутнього педагога.....	149
Березка Ірина	
Використання дидактичних ігор на уроках математики у другому (предметному) циклі.....	152
Біла Олена, Кавтарадзе Ірина	
Медіаграмотність як інноваційна складова в навчанні та вихованні школярів.....	154

випускникам ЗВО транслювати наявний у них практичний досвід, зокрема й знань цифрових технологій у предметній сфері діяльності. Готовність майбутніх фахівців до професійної діяльності є показником якості здобутої освіти, а її формування – метою та результатом освітнього процесу у ЗВО.

Список використаних джерел:

1. Горбатюк, Р., Замора, Я., Рутило, М., Сіткарь, С., & Бугера, Н. (2023). Застосування інформаційно-комунікаційних технологій в процесі підготовки фахівців професійної освіти. *Молодь і ринок*, (2/210), 72–77.
2. Ковальчук Г. О. Internet-навчання студентів з економічних дисциплін: можливості для професійної адаптації. *Проблеми освіти*. 2010. № 63 (1). С. 120–125.
3. Копняк К., Радзіховська Л. Складові цифрової компетентності майбутніх економістів. *Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky*. 2021. № 9(1). С. 80–82.
4. Осадчий, В. В. Аналіз досвіду застосування інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці майбутніх економістів в Україні. *Professional education: methodology, theory and technologies*. 2018. Вип. 8. С. 151–166.
5. Carretero, S., Vuorikari, R., & Punie, Y. DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use. Publications Office of the European Union. 2017. [https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC106281/web-digcomp2.1pdf_\(online\).pdf](https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC106281/web-digcomp2.1pdf_(online).pdf)

Наталія Ахматова

*аспірантка кафедри педагогіки,
асистент кафедри біології та екології
Криворізький державний педагогічний університет
м. Кривий Ріг, Україна
e-mail: naytikys27@gmail.com*

ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Сучасна освітня парадигма зорієнтована на підготовку педагогів нового покоління, професіоналів які здатні до самостійного мислення, наукового аналізу, рефлексії та прийняття виважених рішень. У цьому контексті формування критичного мислення майбутніх учителів біології набуває особливого значення, адже саме ця компетентність забезпечує їхню готовність до творчої, дослідницької й інноваційної діяльності у закладах загальної середньої освіти. Вивчення природничих дисциплін «Ботаніки та мікології», «Анатомії та фізіології рослин», «Екології», «Методики навчання біології» та інших, створює сприятливі умови для розвитку критичного мислення через постановку проблемних питань, аналіз природних явищ, експериментування й інтерпретацію результатів.

Метою нашого дослідження є визначення ефективних педагогічних стратегій розвитку критичного мислення майбутніх учителів біології у процесі

фахової підготовки засобами інтерактивних і дослідницьких технологій навчання.

У сучасному науковому дискурсі науковці К. Баханова, О. Бондаренко, Д. Халперн, Р. Енніс, Р. Пол, Л. Елдер, О. Пометун, , визначають критичне мислення як усвідомлену інтелектуальну діяльність, що спрямована на аналіз інформації, її оцінку, аргументування позицій, формулювання висновків і прогнозування наслідків [3, с. 18-19]. Науковці М. Жумбей, Л. Руснак, Т. Лагодич підкреслюють, що розвиток критичного мислення сприяє підвищенню якості освіти, формуванню відповідальності за власний освітній шлях, розвитку здатності до саморефлексії і командної роботи, що робить цей процес одним із ключових напрямів модернізації освітнього процесу вищої школи в Україні [3, с. 20]. І. Кравченко, Л. Мельник акцентують увагу на методиці розвитку критичного мислення через інтерактивні технології: дискусії, рольові ігри, кейс-метод, метод проєктів, групові дослідження [3, с. 20]. У свою чергу науковці Ю. Герасимчук, С. Давидович, В. Коваленко, доводять, що ефективне мислення формується через співпрацю, комунікацію та усвідомлення власних мисленнєвих дій [1, с. 45].

Узагальнюючи наведене зазначимо, критичне мислення у сучасному науковому дискурсі розглядається як свідома інтелектуальна діяльність, що передбачає аналіз, оцінку та аргументацію інформації, формулювання висновків і прогнозування наслідків. Його розвиток є важливим чинником підвищення якості освіти, формування відповідальності, саморефлексії та вміння працювати в команді, що робить його ключовим напрямом модернізації вищої школи. Нам імпонують думки науковців, які наголошують, що ефективне формування критичного мислення відбувається через інтерактивні технології (дискусії, рольові ігри, кейс-метод, метод проєктів, групові дослідження), співпрацю, комунікацію та усвідомлення власних мисленнєвих процесів.

Ураховуючи зазначене, вважаємо доцільним конкретизувати напрями розвитку цього процесу у професійній підготовці майбутніх учителів біології. З цією метою пропонуємо педагогічні стратегії розвитку критичного мислення, а саме: стратегія дослідницького навчання, стратегія діалогічної взаємодії, стратегія інтеграції теорії та практики, стратегія цифрової взаємодії, стратегія рефлексивного навчання. Вони спрямовані на формування в студентів аналітичного підходу до навчального матеріалу, уміння аргументовано висловлювати власну позицію та приймати обґрунтовані педагогічні рішення.

Стратегія дослідницького навчання передбачає організацію навчального процесу як наукового пошуку: формулювання гіпотез, проведення експериментів, аналіз результатів. Вона сприяє розвитку логічного мислення, самостійності, уміння обґрунтовувати висновки. Прикладами реалізації цієї стратегії можуть бути: проведення міні-досліджень або навчальних експериментів з ботаніки, зоології, екології чи фізіології рослин, організація проєктної діяльності, використання «методу кейсів», участь у польових спостереженнях і науково-дослідних практиках, підготовка наукових постерів, презентацій або звітів, методу наукового моделювання.

Стратегія діалогічної взаємодії реалізується через організацію навчального процесу на засадах співпраці, відкритого обговорення та обміну ідеями між викладачем і студентами. Такий підхід сприяє формуванню культури аргументованого діалогу, розвитку вміння слухати, аналізувати й оцінювати різні точки зору. Прикладами реалізації цієї стратегії можуть бути: проведення евристичних бесід, дискусій і діалогів, використання методу «круглого столу» або «дебатів», організація парної або групової роботи, створення рефлексивних обговорень.

Стратегія інтеграції теорії та практики орієнтована на поєднання теоретичних знань із практичними біологічними спостереженнями, дослідями, польовими дослідженнями. Це сприяє перенесенню знань у професійний контекст майбутнього вчителя. Прикладами реалізації цієї стратегії можуть бути: практичні заняття, лабораторні роботи, організація навчальних проєктів, активна педагогічна практика, створення інтегрованих занять між природничими дисциплінами (біологія + географія, біологія + хімія), використання аналізу реальних екологічних або біотехнологічних ситуацій.

Стратегія цифрової взаємодії. Використання платформ (Padlet, Miro, Quizizz, MozaBook) створює середовище для обговорення, аналізу біологічних кейсів, проведення віртуальних експериментів, що активізує когнітивну діяльність студентів. Прикладами реалізації цієї стратегії можуть бути: інтерактивні освітні платформи (Google Classroom, Moodle, Padlet, Mentimeter), цифрові лабораторії і віртуальні симулятори (PhET, BioMan Biology, Labster), створення інфографік, відеопрезентацій, подкастів або цифрових постерів та ментальних мап, проведення онлайн-дебатів або форумів, формування медіаграмотності, зокрема критичного аналізу науково-популярних матеріалів, інформаційних повідомлень чи контенту з соціальних мереж.

Стратегія рефлексивного навчання забезпечує усвідомлення студентами власних мисленнєвих процесів, самооцінку навчальних досягнень, розвиток уміння формулювати висновки й планувати подальші кроки у пізнанні. Прикладами реалізації цієї стратегії можуть бути: ведення рефлексивних щоденників або портфоліо, застосування методу «Щоденник подвійних записів», проведення рефлексивних міні-сесій після занять чи практик, використання методу «сенкан», есе чи асоціативних карт, організація групових обговорень або колективного аналізу помилок, які допомагають усвідомити різні підходи до розв'язання однієї проблеми; проведення самооцінювання й взаємооцінювання.

В якості узагальнення зазначимо, що застосування інтерактивних стратегій під час вивчення природничих дисциплін сприяє: підвищенню рівня аналітичних, комунікативних і рефлексивних умінь студентів, зростанню мотивації до пізнавальної діяльності, розвитку вмінь порівнювати, оцінювати, робити обґрунтовані висновки, формуванню професійної готовності організовувати навчальний процес у школі на засадах критичного мислення. Розвиток критичного мислення майбутніх учителів біології передбачає створення навчального середовища, що стимулює дослідження, рефлексію та співпрацю. Його ефективність визначається поєднанням інтерактивних технологій, діалогічних методів і рефлексивних практик.

Список використаних джерел

1. Герасимчук Ю. П., Давидович С. С., Коваленко В. О., Махновська І. Р. Стимулювання критичного мислення студентів через інтерактивні методи викладання. *Інноваційна педагогіка*. 2025. Вип. 82, т. 1. С. 43–48.
2. Дороніна Т.О., Ахматова Н. О. Інноваційні підходи до моделювання біологічних процесів і їх застосування в дидактиці природничих дисциплін. *Природнича освіта та наука*. 2024 № 4, С. 27-33. URL: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10930>
3. Жумбей М. М., Руснак Л. М., Лагодич Т. С. Формування критичного мислення у студентів закладів вищої освіти. *Академічні студії. «Педагогіка»*. 2024. Вип. 4, С. 17-22. DOI : <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.4.3>
4. Кравченко І. Г., Мельник Л. В. Методика розвитку критичного мислення студентів засобами інтерактивних технологій. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2024. № 5. С. 123–130. DOI <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2024.05/123-130>

Людмила Баліка

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету, м. Рівне
e-mail liudmyla.balika@rshu.edu.ua

МОТИВАЦІЙНО-ЦІННІСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

Сучасна система освіти перебуває у стані динамічних трансформацій, що зумовлює підвищені вимоги до особистості та професійної діяльності педагога. Професіоналізм майбутнього вчителя розглядається не лише як сукупність фахових знань і навичок, а й як інтегративна характеристика, що включає ціннісно-мотиваційну спрямованість, моральні переконання, готовність до постійного саморозвитку. Особливої актуальності набуває проблема дослідження мотиваційно-ціннісних детермінант професіоналізму, адже саме вони визначають рівень усвідомлення майбутнім педагогом суспільної значущості обраної професії, впливають на його ставлення до педагогічної діяльності та формують внутрішню потребу у вдосконаленні.

Вивчення цих детермінантів дає змогу усвідомити професіоналізм учителя як складне, багатовимірне явище, що інтегрує професійну компетентність, особистісні якості та аксіологічні орієнтири. Таким чином, мотиваційно-ціннісна сфера виступає фундаментом становлення майбутнього педагога, забезпечуючи не лише ефективність його діяльності, а й здатність впливати на виховання наступних поколінь.

Дослідження мотиваційно-ціннісних детермінант професіоналізму майбутнього педагога ґрунтується на комплексі методологічних підходів, що відображають багатогранність цієї проблеми. По-перше, психолого-педагогічний підхід дає змогу розкрити зв'язок професіоналізму з особистісними характеристиками майбутнього вчителя, його здатністю до саморегуляції, рефлексії та розвитку професійної мотивації. По-друге, аксіологічний підхід

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ДНІПРОВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Кафедра загальної та спеціальної педагогіки

Наукове видання

***Освіта і наука в умовах
інноваційного розвитку суспільства***

збірник тез доповідей учасників третьої Всеукраїнської науково-практичної конференції (30 жовтня 2025 року, м. Дніпро)

Відповідальний за випуск: Мотуз Т.В., Чигріна Я.Ю.

Україна, 49006, м. Дніпро, вул. Володимира Антоновича, 70
тел.: +38-056-732-48-48